

Trumpa psichikos būklės (psichiatrinė) vertinimo skalė

Klinikinės vertinimo skalės yra skirtos skirtingiems psichikos patologijos aspektams įvertinti. Viena iš labiausiai paplitusių yra Trumpa psichikos būklės vertinimo skalė (angl. *Brief Psychiatric Rating Scale, BPRS*). Tai trumpas standartizuotas psichikos būklės įvertinimas. Išmokytas tyrėjas (psichiatras ar psichologas) jį atlieka apytiksliai per 18 minučių.

Pirmą BPRS versiją 1962 m. sukūrė J.E.Overall ir D.R.Gorham. Ji apėmė 16 punktų. Greitai po to buvo sukurta ir iki šiol labiausiai paplitusi 18 punktų BPRS versija. Dalis vertinimo punktų yra paremti paciento stebėjimu (įtampa, emocinis atsiribojimas, manieringumas ir pozos, motorinis užslopimas, nebendradarbiavimas), kiti vertinimo punktai remiasi iš paciento gauta žodine informacija. Kiekvieną punktą, atsižvelgdamas į simptomo sunkumą, tyrėjas vertina pagal Likerto 7 balų skalę nuo 1 (simptomo nėra) iki 7 (simptomas pasireiškia maksimaliai) balų.

BPRS yra paplitusi atliekant vaistų efektyvumo kontrolės ir kitus klinikinius tyrimus, kadangi pasižymi gana dideliu, palyginti su kitomis skalėmis, duomenų patikimumu. 18 punktų

BPRS patikimumo koreliacija lyginant skirtingų tyrėjų gautus duomenis (*inter-rater reliability*) yra apie 0,80. Tačiau skalės autoriai pirmiausia naudojo BPRS, mokydami studentus medicus stebėti ir vertinti pacientų elgesį ir net tarp nepatyrusių studentų pastebėtas gana aukštas duomenų patikimumas. Kiti BPRS privalumai yra greitas simptomų įvertinimas, skalės atlikimo nesudėtingumas bei aiškus vertinamų simptomų apibrėžimas.

BPRS trūkumas, kad ji remiasi subjektyviu tyrėjo vertinimu. Kitas BPRS trūkumas – kad būklė vertinama tik trumpą laikotarpį, t.y. kol naudojama ši skalė. Vertinimas gali skirtis – tai priklauso nuo interviu atlikimo pobūdžio, pvz., vienas tyrėjas gali paklausti gana daug klausimų apie hipochondriškumą (somatinius negalavimus), tuo tarpu santykinai mažai skirti dėmesio įtarumui, o kitas tyrėjas – elgtis priešingai.

Psichiatrų dėmesio susilaukia ir nauja papildyta BPRS versija (BPRS-A), sukurta 2001 metais. Joje yra papildomi rezistentiškumo, pozityviųjų simptomų, negatyviųjų simptomų, psichologinio diskomforto punktai.

TRUMPA PSICHIKOS SIMPTOMŲ VERTINIMO SKALĖ

Brief Psychiatric Rating Scale (BPRS)

Pacientas _____

Gydytojas _____

Data _____

1. Susirūpinimas sveikata (hipochondriškumas)

Susirūpinimo kūno sveikata stiprumas. Vertinti susirūpinimo somatine sveikata, kuris paciento yra suvokiamas kaip problema, sunkumo laipsnį neatsižvelgiant, ar susirūpinimas turi realų pagrindą, ar jo neturi.

2-3	Lengvas	Atsitiktiniai skundai ar susirūpinimo sveikata išreiškimas.
4-5	Vidutinis	Dažnas susirūpinimo išreiškimas ar esančių ligų perdėjimas. Vidutiniškai išreikštas nuolatinis rūpestis. Kliesių nėra.
6-7	Sunkus	Nuolatinis susirūpinimas somatine sveikata ar somatinio turinio kliesėsiai.

Ar jūs esate susirūpinęs savo kūno sveikata?

Ar jūs (paskutiniu metu) sirgote kokiomis nors vidaus organų ligomis, ar lankėtės pas vidaus ligų gydytoją?

2. Nerimas

Nerimas, baimė, įtampa, panika, perdėtas susirūpinimas dabartine situacija ar ateitimi (“bloga nuojauta”). Vertinti tik pagal ligonio pasisakymus apie subjektyvius pergyvenimus. Objektiviai matomas nerimastingumas bus vertinamas kaip “įtampa”.

2	Labai lengvas	Pacientas sako, kad jaučiasi labiau nerimastingas negu paprastai arba jaučia tam tikrą diskomfortą dėl nerimo.
3	Lengvas	Dažnai yra nerimastingas, bet gali nukreipti dėmesį į kitus dalykus.
4	Vidutinis	Yra nerimastingas didesnę laiko dalį ir negali lengvai nukreipti dėmesio į kitus dalykus, bet nėra adaptacijos pablogėjimo. Retkarčiais pasitaiko nerimas su vegetaciniu komponentu, nebloginantis adaptacijos.
5	Vidutinio sunkumo	Dažni nerimo periodai su vegetaciniu komponentu. Dėl nerimo ar nuolatinio susirūpinimo yra adaptacijos sutrikimų (pažeistos kai kurios funkcionavimo sritys).
6	Sunkus	Didesnę laiko dalį jaučiamas nerimas su vegetaciniu komponentu. Dėl nerimo ar nuolatinio susirūpinimo yra dažnesnių adaptacijos sutrikimų (pažeistos kelios funkcionavimo sritys).
7	Labai sunkus	Nuolatinis nerimas su vegetaciniu komponentu. Dėl nerimo ar nuolatinio susirūpinimo yra sunkių adaptacijos sutrikimų (pažeista daugelis funkcionavimo sričių).

Ar jūs jaučiate susirūpinimą ar nerimą?

Ar jūs vis galvojate apie nemalonius dalykus?

Ar jūsų širdies plakimas yra padažnėjęs? Gal jaučiate dusulį, yra padidėjęs prakaitavimas ar drebulys?

Kiek tai trukdo atlikti jūsų įprastinį darbą ar užsiimti kita veikla?

3. Emocinis atsiribojimas

Paciento nesugebėjimas emociškai įsitraukti į pokalbį (interviu). Vertinti tik pagal savo subjektyvų pojūtį, ar pokalbio metu tarp paciento ir vertintojo yra “nematomas barjeras”.

2-3	Lengvas	Stengiasi nerodyti emocinio įsitraukimo kalbėdamas su vertintoju, bet kalbinamas emociškai reaguoja.
4-5	Vidutinis	Didesnę pokalbio dalį emocinio kontakto nėra. Afektas minimalus.

6-7	Sunkus	Aktyviai vengia emocinio dalyvavimo. Neatsako arba atsako "taip"/"ne". Gali išeiti, kai su juo kalbama arba visai nereaguoti.
-----	--------	---

4. Mąstymo dezorganizacija

Kalbos nenuoseklumo, nerišlumo ir dezorganizuotumo laipsnis. Vertinti paciento verbalinės produkcijos integralumą, mąstymo smulkmeniškumą, staigius temas pakeitimus, mąstymo nerišlumą (inkoherenciją), nukrypimus, blokavimą, neologizmus ir kitus kalbėjimo sutrikimus.

Nevertinti kalbos turinio. Vertinama per pirmąsias 15 interviu minučių.

2	Labai lengvas	Savitas žodžių vartojimas, padrika, tačiau suprantama kalba.
3	Lengvas	Kalbą truputį sunku suprasti ar suvokti prasmę dėl nepakankamo integralumo, smulkmeniškumo ar staigių temas pakeitimų.
4	Vidutinis	Kalbą sunku suprasti dėl susilpnėjusio mąstymo integralumo, smulkmeniškumo, pakankamai dažnų staigių temas pakeitimų arba yra 1-2 sunkūs kalbos sutrikimai, pvz., nerišlumas (inkoherencija), nelogiškas mąstymas, neologizmai, mąstymo blokavimas.
5	Vidutinio sunkumo	Kalbą sunku suprasti, nes didesnę laiko dalį mąstymas smulkmeniškas, nepakankamai integralus, dažnai keičiamos temos ar yra 3-4 sunkūs kalbos sutrikimai.
6	Sunkus	Kalba yra nesuprantama, nes didesnę laiko dalį pasireiškia sunkūs jos sutrikimai.
7	Labai sunkus	Kalba visą interviu yra nesuprantama.

5. Kaltės jausmas

Perdėtas susirūpinimas ar gailestis dėl praeities elgesio. Vertinti tik subjektyvius ligonio pasisakymus apie kaltę; nespręsti apie galimą kaltės jausmą pagal tai, kad yra depresija, nerimas ar neurozinių gynybos mechanizmų.

2-3	Lengvas	Susirūpinimas praeities nesėkmėmis. Noras, kad būtų pasielgta kitaip.
4-5	Vidutinis	Susirūpinęs dėl to, kad ką nors padarė blogai ar pakenkė kam nors kitam ką nors darydamas arba nedarydamas.
6-7	Sunkus	Kaltės kludiesys ar priekaištai sau be akivaizdžios priežasties.

Ar jūs mąstote apie praeities problemas?

Ar jūs priekaištaujate sau dėl įvykusių dalykų?

Ar jūs esate padaręs ką nors, dėl ko iki šiol jaučiate gėdą?

6. Įtampa

Objektyviai matomi somatiniai ir motoriniai įtampos, nervingumo ir sujaudinimo (ažitacijos) požymiai. Subjektyvus įtampos pojūtis vertinamas kaip "nerimas".

2-3	Lengvas	Atrodo įtemptas. Įtempta poza, kartais pastebimi nervingi judesiai.
4-5	Vidutinis	Atrodo nerimastingas. Baiminga veido išraiška, drebantys, nenustygstantis.
6-7	Sunkus	Nuolat sujaudintas (ažituotas), žingsniuoja, grąžo rankas.

7. Manieringumas ir pozos

Neįprastas ir keistas elgesys, stilizuoti judesiai ar veiksmai, ar bet kurios pozos, kurios aiškiai yra nepatogios arba nepriimtinos. Nevertinti, jei tai yra akivaizdus nepageidaujimų vaistų poveikių pasireiškimas.

2-3	Lengvas	Ekscentriški ar neįprasti judesiai (pozos) arba veikla, kurią paprastai yra sunku paaiškinti, pvz., grimasos, įmantrūs rankų judesiai.
4-5	Vidutinis	Neįprasti judesiai ar pozos išlaikomos ilgiau negu 5 sekundes, todėl pacientas išsiskiria minioje kaip keistas ar "kvailas".
6-7	Sunkus	Paciento dėmesį užima ir jo elgesyje dominuoja neįprastos pozos, intensyvus supimasis, embrioninė poza, keisti ritualai ir kt.

8. Didybė

Padidėjęs savęs vertinimas, įsitikinimas, kad turi neįprastų sugebėjimų ir jėgų arba savęs laikymas turtingu ar žymiu. Spręsti tik iš paciento pasisakymo apie save, o ne iš jo elgesio.

2	Labai lengvas	Jaučiasi didis ir neigia akivaizdžias problemas.
3	Lengvas	Padidėjęs savęs vertinimas, savo įgūdžių ir sugebėjimų pervertinimas.
4	Vidutinis	Netinkamas pagyrūniškumas, pretenzijos būti talentingam, supratimas, kaip viskas vyksta.
5	Vidutinio sunkumo	Pretenzijos būti garsiu muzikantu, kuris netrukus įrašinės plokšteles, ar išradėju, kurio išradimus netrukus patentuos. Tačiau tai dar ne kludiesiai.
6	Sunkus	Kludiesiai – įsivaizdavimas save kaip turintį ypatingų jėgų (pvz., ekstrasensorinių sugebėjimų), turintį milijonus dolerių, kuriantį filmus, išrandantį naujas mašinas, dirbantį darbus, kuriems, kaip yra žinoma, niekada anksčiau sugebėjimų neturėjo.
7	Labai sunkus	Kludiesiai – įsivaizdavimas, kad kaip Dievas valdo pasaulį, kontroliuoja pasaulio ateitį, yra Jėzus Kristus ar JAV prezidentas.

Ar jūsų gyvenimas turi ypatingą tikslą ar misiją?

Ar jūs turite kokių nors ypatingų jėgų ar sugebėjimų?

Ar jūs galvojote, kad galite būti turtingas ar žymus?

9. Depresija

Vertinama prislėgta nuotaika, nelaimingumo jausmas, anhedonija (malonumo jausmo praradimas) bei depresinės kilmės pažintinės

funkcijos susilpnėjimas (negali sukaupti dėmesio žiūrėdamas televizorių, pokalbio metu), beviltškumas, savo vertės jausmo sumažėjimas (nepasitenkinimas ar bjaurėjimasis savimi). Nevertinami vegetaciniai simptomai, pvz. motorinis užsislopinimas, anks-tyvas kėlimasis ("somatiniai" depresijos simptomai).

2	Labai lengvas	Sako, kad dažniau negu įprastai jaučiasi liūdnas, nelaimingas, prislėgtas.
3	Lengvas	Kaip ir 2, tik negali lengvai nukreipti dėmesio į malonius dalykus.
4	Vidutinis	Dažni liūdesio, nelaimingumo, vidutinio prislėgtumo periodai, tačiau gali sėkmingai atlikti savo pareigas.
5	Vidutinio sunkumo	Dažni gilaus prislėgtumo periodai arba dėl depresijos yra pablogėjęs funkcionavimas tam tikrose srityse.
6	Sunkus	Didesnę laiko dalį yra labai prislėgtas ar dėl depresijos yra susilpnėjęs funkcionavimas daugelyje sričių.
7	Labai sunkus	Nuolat yra labai prislėgtas arba funkcionavimas daugumoje sričių yra sutrikdytas kliesių.

Ar jūs jaučiatės nelaimingas ar prislėgtas?

Ar dažnai taip jaučiatės?

Ar galite nukreipti savo dėmesį į malonius dalykus, kai to norite?

Ar pasikeitė jūsų susidomėjimas darbu, hobiu, socialine veikla ar pramogomis?

Ar tai trukdo jūsų sugebėjimui atlikti įprastinę veiklą ar darbą?

10. Priešiškumas

Pyktis, panieka, agresyvumas, grasinimai, ginčai, įniršio priepuoliai, turto naikinimas, muštynės ir bet kokia kita priešiškos nuos-atos išraiška ar veiksmai. Priešiškumo nevertinti pagal neurozines gynybas, nerimo ar somatinius skundus. Nevertinama, jei pyktis pasireiškia tinkamoje situacijoje.

2	Labai lengvas	Dirglus, irzlus.
3	Lengvas	Linkęs ginčytis, sarkastiškas ar jaučiasi piktas.
4	Vidutinis	Kartais viešai išreiškia pyktį/kartais rėkia ant kitų.
5	Vidutinio sunkumo	Grasina, tranko durimis ar gadina daiktus.
6	Sunkus	Smurtavo prieš kitus, bet nepadarė jiems žalos, pvz., triukšmavo, stumdė, gadino turtą (daužė baldus, išmušė langus).
7	Labai sunkus	Puolė kitus, aiškiai galėdamas juos sužaloti ar sužalodamas, pvz., smurtavo mušdamas ar panaudodamas ginklą.

Ar jūs sutariate su kitais žmonėmis (šeimos nariais, kaimynais ar prižiūrinčiais asmenimis, bendradarbiais)?

Ar jūs pastaruoju metu buvote dirglus ar irzlus?

Ar jūs dalyvavote kokiuose nors ginčiuose ar muštynėse?

11. Įtarumas

Išreiškiamas ar akivaizdus įsitikinimas, kad kiti asmenys yra ar buvo piktavališkai nusiteikę ar turėjo diskriminacinių ketinimų. Įskaitoma, jei persekioja antgamtinės ar kitos nežemiškos jėgos (pvz., velnias).

2-3	Lengvas	Atrodo atsargus. Neatsako į "asmeninius" klausimus. Pasakoja įvykius, kai kiti žmonės jam arba jai pakenkė ar norėjo pakenkti, pasakojimai skamba įtikinamai. Pacientas jaučia, lyg kiti viešoje vietoje iš jo juoktųsi ar jį kritikuotų.
4-5	Vidutinis	Sako, kad kiti žmonės jį apkalba arba nori jam pakenkti. Neatrodo įtikinamai, bet tai dar nėra kliesiai.
6-7	Sunkus	Kliesiai. Kalba apie mafijos sąmokslus, KGB ar užnuodytą maistą.

Ar jūs kada nors jaučiatės nepatogiai, lyg kiti žmonės jus stebėtų?

Ar kas nors kokiu nors būdu bando jums pakenkti ar trukdyti?

Ar jūs esate susirūpinęs kieno nors kėsmais jūsų atžvilgiu?

Ar jaučiate, kad kas nors iš žmonių nenori su jumis sutarti?

12. Haliucinacijos

Tai suvokimas, kai nėra išorinio dirgiklio. Vertinant, kiek dėl haliucinacijų yra sutrikusi adaptacija (funkcionavimas), neverti-namas haliucinacijų turinio sukeliamas susirūpinimas. Vertinama tik pačių haliucinacijų sukeliama dezadaptacija. Kaip haliu-cinacijos vertinamos ir "garsiai skambančios" mintys.

2	Labai lengvas	Ilsintis ar prieš miegą, kai nėra išorinio stimulo, mato vizijas, girdi balsus, garsus ar kuždesius, tačiau tai nesutrikdo adaptacijos.
3	Lengvas	Esant aiškiai sąmonei girdi neverbalines klausos haliucinacijas (pvz., garsus ar šnabždesius) arba mato iliuzijas (pvz., veidus tamsoje). Tai įvyko ne daugiau kaip du kartus ir nesutrikdė adaptacijos.
4	Vidutinis	Kartais pasitaikančios (atsitiktinės) verbalinės, regos, uoslės, lietimio (taktinės) ar skonio haliucinacijos, pasi-reiškusios 1-3 kartus, nesutrikdžiusios adaptacijos, arba dažnos neverbalinės haliucinacijos ar regėjimo iliuzijos.
5	Vidutinio sunkumo	Kasdien pasireiškiančios haliucinacijos arba dėl haliucinacijų yra sutrikdytos kelios adaptacijos sritys.
6	Sunkus	Keletą kartų per dieną pasireiškiančios haliucinacijos arba daugelis adaptacijos sričių yra haliucinacijų sutrikdytos.
7	Labai sunkus	Nuolat per visą dieną besitęsiančios haliucinacijos arba visos adaptacijos sritys yra haliucinacijų sutrikdytos.

Ar jūs girdite garsus arba jums ar apie jus kalbančius žmones, kai nieko šalia nėra?

Gal jūs matote vaizdus ar užuodžiate kvapus, kurių kiti nepastebi?

Ar ši patirtis netrukdo jūsų sugebėjimui užsiimti įprastine veikla ar atlikti įprastinį darbą?

13. Motorinis užslopinimas

Energetinio potencialo sumažėjimas, pastebimas iš sulėtintų judesių ir kalbos, sumažėjusio tonuso ir spontaninių kūno judesių

kiekio. Vertinti tik pagal paciento elgesį, nespręsti iš jø žodžių apie subjektyviai jaučiamą savo energijos lygį. Vertinama nepaisant medikamentų poveikio.

2-3	Lengvas	Sulėtėję judesiai ir kalba, sumažėjęs judesių kiekis, palyginti su dauguma žmonių.
4	Vidutinis	Smarkiai sumažėję judesiai ir judesiai bei kalba sulėtėję.
5	Vidutinio sunkumo	Reti spontaniai judesiai ar spontaninė kalba arba labai mechaniškai sustingę judesiai.
6	Sunkus	Nejuda ar nekalba, išskyrus kai raginama ar primygtinai reikalaujama.
7	Labai sunkus	Sustingęs, katatoniškas.

14. Nebendradarbiavimas

Priešinimasis, nedraugiškumas, greitas išsivėidimas, noro bendradarbiauti su tiriančiuoju nebuvimas. Apie nebendradarbiavimą spręsti tik iš paciento stebėjimo interviu metu duomenų, o ne pagal jo nebendradarbiavimą su giminėmis.

2-3	Lengvas	Skundžiasi ("niurzga") arba stengiasi išvengti bendradarbiavimo, bet nesiginčija.
4-5	Vidutinis	Priešinasi žodžiais arba matomas negatyvizmas, bet iš esmės bendradarbiauja. Nuslepia dalį informacijos.
6-7	Sunkus	Atsisako bendradarbiauti. Priešinasi fiziškai.

15. Neįprastas mąstymo turinys

Neįprastas, savotiškas, keistas ar įmantrus mąstymo turinys. Vertinamas mąstymo neįprastumo laipsnis, o ne kalbėjimo dezorganizacija. Kliesesiai yra akivaizdžiai absurdiškos, aiškiai klaidingos arba keistos idėjos, išreiškiamos žodžiais. Priskiriamas minčių įterpimas, mąstymo nutrūkimas ir minčių perdavimas, taip pat grandioziškumas, somatiniai ir persekiojimo kliesesiai, net jei jie buvo vertinami kur nors kitur.

2	Labai lengvas	Idėjos ar užuominos (kad žmonės stebi ar juokiasi iš jo). Persekiojimo idėjos (žmonės su juo/ja blogai elgiasi). Neįprastas tikėjimas fizinėmis jėgomis, dvasiomis, NSO. Idėjų griežtai nesilaiko, yra tam tikrų abejonių.
3	Lengvas	Kaip ir 2, tik yra visiškai tuo įsitikinęs, bet dar ne kliesesiai.
4	Vidutinis	Yra kliesesių, bet jų griežtai nesilaiko, adaptacija nesutrikusi arba kliesesiai "inkapsuliuoti" su visišku įsitikinimu jų teisingumu, tačiau adaptacija nesutrikusi.
5	Vidutinio sunkumo	Visiškai išsivystę kliesesiai sukelia tam tikrą susirūpinimą ar kai kurios adaptacijos sritys yra pažeistos kliesesinio mąstymo.
6	Sunkus	Kliesesiai sukelia stiprų susirūpinimą ar sutrikdo daugelį adaptacijos sričių.
7	Labai sunkus	Kliesesiai beveik visiškai užvaldę mąstymą ar kliesesinis mąstymas sutrikdęs visas adaptacijos sritis.

Gal įvykiai ar daiktai jums turi specialią reikšmę?

Ar jūs matote per televiziją ar spaudoje specialiai jums siunčiamus pranešimus?

Ar jūs turite ypatingą ryšį su Dievu?

16. Blankus afektas

Sumažėjusi emocinė veido, balso, gestų išraiška. Abejingumas ar monotoniškumas išreikštas net tada, kai diskutuojama jaudinančiomis temomis.

2-3	Lengvas	Nedidelis emocinės reakcijos sumažėjimas.
4	Vidutinis	Emocinė išraiška labai susilpnėjusi, pvz., nesijuokia, nesišypso, interviu metu kalbant jaudinančiomis temomis tik 2-3 kartus emociškai sureagoja.
5	Vidutinio sunkumo	Emocinė reakcija kraštutinai susilpnėjusi, nesijuokia, nesišypso, interviu metu kalbant jaudinančiomis temomis emociškai sureagoja daugiausia tik 1 kartą.
6	Sunkus	Mechaniška kalba, gestai, išraiška.
7	Labai sunkus	Sustingusi išraiška ir monotoniška kalba. Jausmų visai nerodo.

17. Sujaudinimas

Pakilus emocinis tonas, padidėjęs reaktyvumas, impulsyvumas.

2-3	Lengvas	Sustiprėjęs emocionalumas. Atrodo susinervinęs, įsitempęs, padidėjęs budrumas.
4-5	Vidutinis	Perdėtai reaguoja į daugumą svarbių ir nesvarbių stimulų. Pagreitėjusi, skubi kalba.
6-7	Sunkus	Perdėta reakcija į visus stimulus, neramumas, impulsyvumas. Negali nusiraminti ar atlikti užduoties iki galo.

18. Dezorientacija

Nesuvokia situacijos ar pasimeta bendraudamas. Nesiorientuoja savo asmens, laiko ir vietos atžvilgiu.

2-3	Lengvas	Kartais atrodo sutrikęs, suglumęs ar lengvai sumišęs.
4-5	Vidutinis	Atrodo sumišęs. Sunkiai prisimena faktus, pvz., kur gimė, ar sunkiai atpažįsta žmones. Lengva dezorientacija laiko ar vietos atžvilgiu.
6-7	Sunkus	Visiškai nesiorientuoja asmens, vietos ar laiko atžvilgiu.

Ar galiu paklausti keletą standartinių klausimų, kurių klausiu kiekvieno?

Kiek jums metų? Kuri šiandien diena? Kaip vadinasi ši vieta?

Parengė gyd. Z. Alseikienė
Medicinos centras "Neuromeda"

LITERATŪRA:

- Overall J.E., Gorham D.R. The Brief Psychiatric Rating Scale // Psychological Reports - 1962, vol. 10, p. 799-812.
- Russell L.A., Culbertson J.L. Personality Assessment: Adults and Children // Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry Seventh Edition - 1995, CD, 13221-24/74525.
- Lee M.B., Lee Y.J., Yen L.L. et al. Reliability and validity of using a Brief Psychiatric Symptom Rating Scale in clinical practice // J. Formos Med. Assoc. - 1990, Dec., vol. 89, p. 1081-1087.
- Lachar D., Bailey S.E., Rhoades H.M. et al. New subscales for an anchored version of the Brief Psychiatric Rating Scale: construction, reliability, and validity in acute psychiatric admissions // Psychol. Assess. - 2001, Sep., vol. 13, p. 384-395.